

De NAVigator staat nu online!

De NAV heeft een instrument ontwikkeld, de NAVigator, waarmee akkerbouwers een overzicht krijgen van alle maatregelen die zij kunnen nemen ter verduurzaming van hun bedrijf. Per maatregel wordt aangegeven wat het effect is op waterkwaliteit, biodiversiteit, broeikasgasemissie, afhankelijkheid en inzet van gewasbeschermingsmiddelen én productie en saldo voor de boer. Juist die laatste twee worden in de meeste tools buiten beschouwing gelaten.

Zoals we in de januari-editie van dit blad al schreven is het een overzicht van alle bestaande en toegestane maatregelen. De NAV heeft bij de ontwikkeling hulp gehad van Wageningse studenten en de onderbouwing van de scores is door een wetenschappelijk medewerker van de WUR beoordeeld.

Hoe werkt het?

Er zijn verschillende soorten maatregelen en verschillende doelen. U kunt makkelijk kiezen voor alleen een bepaald soort maatregelen, bijv. bodembeheer, of alleen maatregelen ten gunste van de biodiversiteit, of alleen maatregelen waarbij het saldo en/of de productie niet negatief wordt beïnvloed. Alle combinaties van filters zijn mogelijk. Als u de filters heeft ingevuld ziet u welke maatregelen aan uw combinatie van wensen voldoen.

De afgelopen maanden heeft het bestuur de NAVigator zoals de tool heet, gedemonstreerd op de regioavonden met leden. Daarbij kwamen er veel nuttige opmerkingen waarvan wij de meeste hebben overgenomen. Inhoudelijk was er maar over

een paar punten discussie. De lay-out is aangepast met kleuren waardoor de tool nog duidelijker is geworden in onze ogen.

Wat kunt u er mee?

Wat kunt u met de NAVigator en wat kunt u er niet mee? Laten we voorop stellen: dit is een kwalitatieve tool. Er worden geen berekeningen gedaan. We hebben daarvoor gekozen omdat we juist een snel overzicht wilden maken en geen dubbel werk wilden doen met bijvoorbeeld de Cool Farm Tool en het KPI-project. Bij het KPI-project zie je dat oplevering nog wel even duurt juist omdat alle berekeningen moeten kloppen.

Het bestuur ziet de volgende toepassingen:

- Akkerbouwers op ideeën brengen. Stel, u wilt nog wel iets doen voor waterkwaliteit en biodiversiteit zonder dat het saldo kost. U vult dat in en krijgt 17 opties voorgeschoteld.
- Duidelijk maken waar een ongewenst negatief effect (afwenteling) optreedt van maatregelen. Hiermee wordt teleurstelling voorkomen. Want stel we doen alles goed voor biodiversiteit, wat is dan het effect op productie en saldo? Of op klimaat?
- Akkerbouwers kunnen aan afnemers laten zien hoeveel maatregelen ze al treffen. In de laatste kolom kunt u invullen of u een maatregel al heeft ingevoerd en dan komt onderaan het aantal ingevoerde maatregelen te staan.
- Beleidsmakers kunnen zien hoe hun plannen uitwerken op andere doelen. Zo blijkt bijvoorbeeld

een aantal maatregelen uit de ecoregeling ook een negatief effect te hebben op andere doelen dan waaraan gedacht werd bij het opstellen van de maatregel.

En wat kan er niet mee? U kunt niet uitrekenen wat uw footprint is, hoevéél saldo u wint of verliest, hoevéél de productie zal af- of toenemen en in welke mate de biodiversiteit, waterkwaliteit en andere doelen er mee gediend zijn. Als u dat exact wilt berekenen moet u terugvallen op de aparte tools als de Cool Farm Tool, de Biodiversiteitsmonitor Akkerbouw of over een aantal jaren het KPI-project. Maar geen van deze neemt ook én saldo én productie mee. Daarmee onderscheidt de NAVigator zich als écht integrale tool!

Waar te vinden?

De NAVigator is vanaf 4 april te vinden op www.nav.nl. De tool is een Excel bestand wat u kunt downloaden of online kunt invullen. Er is ook een instructiefilmpje beschikbaar over hoe het invullen werkt.

Mocht u problemen ondervinden met het openen of gebruiken van de tool dan kunt u mailen naar info@nav.nl.

De NAV wil deze tool regelmatig updaten. Er staat een datum van de laatste update in de tool. Wilt u over een tijdje de tool nogmaals gebruiken, check dan even of u nog de laatste versie hebt op de NAV-website.

De NAV houdt zich nadrukkelijk aanbevolen voor alle suggesties voor verbeteringen en aanvullingen. Ook deze kunt u mailen naar info@nav.nl. We horen graag wat de bevindingen zijn! **NAV**

Wat betekent de visie van Hansen voor het GLB?

Vorige maand hebben we u een samenvatting gegeven van de visie van de nieuwe Eurocommissaris voor Landbouw, Christophe Hansen. Deze maand gaan we wat meer in op wat zijn plannen betekenen voor het GLB vanaf 2027. Daarbij moet wel gezegd worden dat veel nog niet duidelijk is. Zo is bijvoorbeeld het budget voor het GLB nog niet bekend. Ook is nog niet duidelijk of het GLB een apart budget houdt in de EU of dat het onderdeel wordt van de totale EU-begroting. Dat wordt waarschijnlijk later dit jaar bekend.

Doelen van het GLB

Volgens de wet GLB is het eerste doel van het GLB nog steeds om boeren een behoorlijk inkomen te verschaffen zodat de voedselvoorziening op peil en betaalbaar blijft. In Nederland hebben we dat de laatste

GLB-periodes niet meer in beeld en wordt gedaan alsof het vooral om verduurzaming gaat. Eurocommissaris Hansen ziet wel duidelijk dat de boereninkomens achterblijven in vergelijking met de rest van de maatschappij en wil daar met het GLB wat aan doen, maar ook op andere manieren. Zo wil hij dat boeren een betere prijs krijgen door hun positie in de keten te versterken, oneerlijke handelspraktijken verder beperken en een gelijk speelveld met landen buiten de EU. Maar dan blijft nog steeds het GLB nodig voor een basisinkomen, volgens Hansen.

Het algemene principe dat hij wil hanteren is dat het GLB meer gericht moet worden op telers die actief voedsel produceren, op het versterken van de economische kracht van boerenbedrijven en op bescherming van de omgeving. Hij overweegt daarbij of prioriteit moet worden gegeven aan productie van

landbouwproducten die essentieel zijn voor de strategische autonomie van de EU.

De bedoeling is dat de basistoelage vooral boeren helpt die dat het meest nodig hebben, waarbij Hansen specifiek bedrijven noemt in gebieden met natuurlijke beperkingen, gemengde bedrijven en jonge boeren en zij-instromers. Hij wil sterker inzetten op een plafond ('capping') en een geleidelijke reductie van de basistoelage, afhankelijk van de situatie in de betreffende lidstaat. Hansen wil niet meer werken met GLMC's als voorwaarden voor de basistoelage, maar meer inzetten op het belonen van inspanningen.

Alle boeren moeten kunnen profiteren van betalingen voor ecosysteemdiensten, investeringen en maatregelen voor crisis- en risicomanagement. De implementatie van het GLB moet beter worden gestroomlijnd. Ook stelt Hansen dat kleine en middelgrote bedrijven minder regeldruk zouden moeten krijgen opgelegd.

lees verder op pagina 2

Februari en maart waren bestuurlijk druk met veel bijeenkomsten, maar uitermate inspirerend en motiverend! Ik denk dan aan onze ledenavonden waarin we met elkaar gesproken hebben over onze NAVI-

gator en actuele zaken in de belangenbehartiging. De argumentatie om de NAVI-gator te bouwen wordt door u onderschreven en u ziet kansen in het gebruik. De gesprekken op de ledenavonden hebben de tool aangescherpt evenals de inbreng van leden die de tool hebben uitgetest. Wij zien mogelijkheden in onze belangenbehartiging; wat doen we al in verduurzaming? Waar zit perspectief en waar ontstaat afwenteling?

We hebben ook gesproken over mineralen, gewasbescherming, GLB, markt- en prijsbeleid. Over het algemeen onderschrijft u onze proactieve, niet-polariserende aanpak. Weet wel dat waar de akkerbouw onredelijk en onterecht wordt benaderd wij zeer vasthoudend en uitgesproken zijn. Denk aan NV-gebieden en gewasbeschermingsmiddelenbeleid.

Onze ALV is prima verlopen. Het jaarverslag en financiële stukken zijn geaccordeerd. Een ieder bedankt die daaraan heeft bijgedragen. Daarnaast zij we heel blij dat Sjoerd Heestermans een volgende periode bestuurlijk actief is.

Het jaarcongres met als thema: 'biobased telen, verdienmodellen en rol in het bouwplan' was met drie korte prikkelende presentaties en een stevige discussie van hoog niveau. Als voorbeeld noem ik de opgebouwde CO₂-rechten niet via de prijs verrekenen, maar als een apart verdienmodel.

Wij hebben ook onze nieuwe Eurocommissaris voor Landbouw zien spreken. Hansen heeft een prettige toegankelijke persoonlijkheid en is een goed communicator. Hij zet het belang van voedselzekerheid in Europa hoog op de agenda. Hij ziet krimp van de veestapel niet als doel op zich. Wel geeft hij direct in de volgende zin aan dat de bestaande milieu- en natuurregels overeind blijven. Het beeld dat hier en daar in de analyses wordt geschetst dat de Kaderrichtlijn Water en de Nitraatrichtlijn van tafel gaan hebben wij niet gehoord! Van een Green Deal gaan we richting een

Clean Deal. Hansen steekt zijn hand uit om te helpen. Verder heeft hij een aantal positieve perspectieven geschetst. Hij erkent de problematiek dat er veel te weinig jonge boeren zijn, hij wil daaraan werken en zijn instromers zijn meer dan welkom. Boeren mogen weer trots zijn op hun rol in de samenleving. Het rigide verbieden van gewasbeschermingsmiddelen als er geen goede alternatieven op de markt zijn wil hij tegengaan.

Hansen is een verademing om naar te luisteren. Hij kan samen met de andere commissarissen vijf jaar werken aan een beleidsomslag. Wij zullen hem vanuit een positieve houding volgen, maar zijn komende tijd ook heel benieuwd hoe hij bijvoorbeeld het budget voor landbouw in Europa in de benen houdt.

Wat hebben we op onze percelen een andere uitgangssituatie dan vorig jaar om deze tijd. Ongelofelijk droge omstandigheden, prachtige structuur maar ook weer spannend of we onze gezaaide gewassen boven de grond krijgen. Een welgemeend succes gewenst!

Adrie Vermeulen

Rechtszaken over gewasbescherming

De Stichting Meten=Weten heeft in alle provincies rechtszaken aangespannen tegen het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen zonder natuurvergunning. Provincies stellen zich op het standpunt dat gewasbescherming valt onder bestaand gebruik en dat er daarom geen natuurvergunning nodig is. Meten=Weten vecht dat nu dus aan. Het merkwaardige feit doet zich nu voor dat er op verschillende plaatsen per perceel dreigt te worden gekeken. En ja, met een bouwplanrotatie is het gebruik dan elk jaar anders en zou het niet onder bestaand gebruik vallen. Het is te hopen dat de rechters hier niet in meegaan, want dat zou de duurzaamheid van de akkerbouw bepaald geen goed doen.

Wat bij de rechtszaken ook opvalt, is dat niet alleen bedrijven en percelen grenzend aan Natura2000-gebieden onder vuur liggen, maar ook op enkele kilometers daarvandaan. Als de rechter daar in meegaat wordt het voor de akkerbouw helemaal lastig. Immers, met alle grote wateren in Flevoland, Zuid-Holland en Zeeland en de Waddenzee en IJsselmeer als Natura2000-gebied zitten veel akkerbouwbedrijven

wel binnen enkele kilometers van zo'n gebied.

LTO Nederland heeft als tegenhanger voor de leidraad voor gemeenten van Urgenda en Natuur en Milieu, waar wij over berichtten in het februari-nummer van dit blad, zelf ook een leidraad geschreven. De LTO-leidraad is een zeer goed initiatief wat de NAV volledig onderschrijft. Het geeft tegengas tegen een aantal op niets gebaseerde stellingen in de Urgenda leidraad. Men wijst er ook op dat er wel wetenschappelijk bewijs moet zijn als onderbouwing voor een verbod en dat een teeltverbod van een bepaald gewas in Nederland niet zomaar mogelijk is. Ook wordt er op gewezen dat als een gemeente een verbod instelt op het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen op bepaalde plaatsen, men te maken krijgt met forse kosten voor betalingen aan boeren van wat 'planschade' wordt genoemd.

In Friesland probeert men de gemoederen te bedaren met dialoogsessies tussen boeren en burgers. Wat bij de eerste van drie bijeenkomsten opviel, is dat o.a. de milieubeweging denkt dat het Ctgb (College voor toelating gewasbeschermingsmiddelen

en biociden) zomaar een adviescommissie is wiens adviezen burgers en politiek gewoon kunnen negeren. En dat boeren nog helemaal niks doen aan verduurzaming. Een mooi moment ontstond toen een burger vroeg of een boer een voorbeeld kon geven waar een middel was vervangen door een duurzame maatregel en een NAV-lid het voorbeeld van steriele uivlieg gaf. In die zin was de eerste avond verhelderend voor met name de burgers in de zaal.

Het CLM (Centrum voor Landbouw en Milieu) heeft rapporten uitgebracht in opdracht van Natuur en Milieu met de conclusie dat de inzet van gewasbeschermingsmiddelen fors omlaag kan in de akkerbouw (zie www.clm.nl).

De NAV verzet zich tegen het feit dat wettelijk toegestane middelen, die op de juiste wijze worden toegepast, bij de rechter ter discussie worden gesteld. Wij proberen de discussie te depolariseren door met diverse partijen op korte termijn in gesprek te gaan.

NAV

vervolg van pagina 1

Wat betekent de visie van Hansen voor het GLB?

Investerings

Hansen wil met het GLB investeringen voor verbetering van het concurrentievermogen, duurzaamheid en robuustheid blijven ondersteunen, zowel relatief kleine investeringen op het boerenbedrijf als grotere publieke investeringen. Hij wil ook doelgericht maatregelen en investeringen ondersteunen die boerenbedrijven weerbaarder maken tegen veranderende omstandigheden en hij wil bekijken hoe verlagen van de broeikasgasemissie kan worden gesteund met GLB-gelden.

Reactie NAV

De NAV is positief over het feit dat Hansen de rol van het GLB in de inkomensondersteuning duidelijk ziet. Ook krijgen wij het beeld dat hij in feite met een gelijk speelveld ten opzichte van importproducten, een betere positie in de keten, ondersteuning van andere verdienmodellen en een betere prijs voor producten ervoor wil zorgen dat boeren minder afhankelijk worden van het GLB als inkomensondersteuning. Dat spreekt de NAV aan. Dit past in onze visie dat boeren het inkomen helemaal uit de markt moeten kunnen halen. Met deze aanpak zal dat laatste nog niet lukken, omdat Hansen in de ogen van de NAV nog niet echt overgaat tot een voldoende sterk markt-

en prijsbeleid. We schreven daar vorige maand ook over in dit blad. Maar zijn pogingen om de inkomens van boeren en hun handelspositie te versterken zijn wat ons betreft wel een stap in de goede richting. We zijn benieuwd hoe de uitwerking verder zal verlopen. In Nederland is de NAV betrokken bij het strategisch overleg over het GLB.

Overigens komt nu in de EU wel aandacht voor strategische voedselvoorraden, niet zoals de NAV voorstelt om de markt te reguleren, maar vanwege de geopolitieke situatie. Daarbij zullen productie en beschikbaarheid goed gemonitord worden.

NAV

In 'NAV'er in beeld' laten we elke maand een NAV-lid aan het woord. Deze maand Wim Verdonschot uit Meijel, deelnemer aan de Klimaatraad.

Wim Verdonschot:

'Bewust met voedsel omgaan en bewust boeren is het meest duurzaam.'

Introductie

Als we Wim spreken is hij net terug van een reis naar Kenia, waar hij actief is voor Stichting Kadowinja en contact heeft met kleine boeren. Wim (70) en zijn vrouw An hebben één zoon, Fons, en twee kleindochters van 3 en 4. Wim heeft een gangbaar akkerbouwbedrijf in maatschap met zijn zoon in Meijel in Limburg. Wim vertelt: 'We hebben 35 ha grond waarvan 32 ha eigen grond. Naast het akkerbouwbedrijf doen we nog wat loon- en loonspuitwerk. Onze zoon gaat het bedrijf overnemen. Hij werkt naast het bedrijf ook nog een deel van zijn tijd als vrachtwagenchauffeur.' Ze telen suikerbieten, mais, tarwe en groentegewassen. Naast het bedrijf is Wim bestuurslid van de Stichting VEEN. Hij vertelt: 'Deze stichting koopt grond pal tegen NNN (Natuur Netwerk Nederland) grond aan. Deze gronden zijn vaak te nat voor landbouw en worden verpacht aan schapen- en rundveehouders. We verschraken deze gronden wat goed is voor de biodiversiteit.' Wim is ook lid van IVN Meijel en houdt excursies als landschapsgids en natuurgids. Hij zegt daarover: 'Ik vertel altijd dat ik een gangbaar bedrijf heb met minimale inzet van gewasbeschermingsmiddelen. Als mensen vragen waarom ik niet biologisch teel is mijn antwoord: 'Als meer mensen biologisch gaan eten en wij daar een betere boterham mee kunnen verdienen stappen we meteen over'.'

Zorgen

Wim maakt zich wel zorgen over hoe er geoerd wordt in zijn omgeving. 'Er is natuurlijk veel veranderd. Ik heb als kind nog met een paard gewerkt terwijl mijn vader met een tractor, Ford Dearborn, van de Marshallhulp, het land aan het ploegen was. Nu rijden we met losse handen op GPS over de akker. De gronden hebben hier zwaar te lijden gehad door de komst van drijfmest in plaats van stalmest en van gewasbeschermingsmiddelen', zegt hij. 'En weilanden verdwijnen rondom de Peel, wat slecht is voor de weidevogels. Ondanks de stikstof zou de melkveehouderij hier beter behouden kunnen worden. Grote groentetelers en aardappeltelers huren ook de laagste gronden, vaak door investeerders opgekocht, die het in de regel ook niet nauw nemen met het behoud van de kwaliteit van de bodem en vervolgens gaan klagen bij het waterschap over gewasschade.

Aan de oostkant van de Grote Peel is er een wateraanvoerplan van boeren met waterirrigatie in ont-

wikkeling met voorlopige ramingen van een investering van meer dan 150 miljoen euro. Dit staat in geen enkele verhouding tot de waarde van de grond. Er moeten sloten gegraven worden, pijpleidingen met waterpompen aangelegd, percelen opgehoogd en andere tot wel een halve meter of meer afgegraven om het plan te doen slagen. Bovendien zitten we hier met de verspreiding van probleemkruiden als knolcyperus, doornappel en zegekruid op tal van percelen. Ze zouden beter zoals bij de Deurnese Peel een paar honderd hectare landbouwgrond kunnen aankopen en dat als natuur inrichten ter versterking van het Natura2000 gebied.'

Klimaatraad

Vorig jaar hebben 70.000 willekeurig geselecteerde mensen in Nederland een uitnodiging ontvangen om deel te nemen aan het Nationaal Burgerberaad Klimaat, de Klimaatraad. Wim kreeg ook zo'n uitnodiging. Hij vertelt: 'Op een goed moment zat ik bij de laatste 4000. Ze hadden er 175 nodig en daar ben ik er nu één van. Ze hebben echt een goede dwarsdoorsnede van de Nederlandse burgers gekregen. Van oud tot jong, wel of niet bezorgd over het klimaat, uit de provincie en uit de Randstad, alle opleidingsniveaus enzovoort. Van klimaatactivisten tot ontkenners en alles daar tussenin. Er zijn nu drie van de zes bijeenkomsten geweest. We hebben ons verdiept in de gevolgen en mogelijke oorzaken van klimaatverandering. Onze opdracht is om met oplossingen te komen over milieuvriendelijker reizen, spullengebruik en eten. We hebben in groepjes veldbezoeken gebracht en nu gaan we ons verdiepen in oplossingen. Klimaantekenners breng je niet op andere gedachten op deze manier. Zelf maak ik me wel zorgen over hoe het klimaat verandert en ik voel ook verantwoordelijkheid om er wat aan te doen.' Mensen kiezen zelf aan welk onderwerp ze deelnemen. Wim vertelt: 'In de komende drie bijeenkomsten gaan we adviezen opstellen. Die adviezen gaan dan naar het kabinet en de Tweede Kamer, waar ze eind 2025 worden besproken. Bij die adviezen moet je echt niet denken aan zoiets als 'iedereen moet stoppen met vliegen', maar meer aan bijvoorbeeld minder kledingstukken kopen per jaar. Dat zijn er nu gemiddeld 50 per persoon. Bij 6 kledingstukken per persoon minder bespaar je even veel uitstoot als 80.000 keer met een auto om de wereld rijden. De adviezen moeten

vooral maatregelen benoemen waar de bevolking achter staat.'

Wim vertelt verder dat er in de Klimaatraad veel begrip is voor de positie van boeren. 'Als deze Klimaatraad het beleid zou maken in de supermarkten zouden boeren een stuk beter verdienen', aldus Wim. Recent was in het nieuws dat er meer geld nodig zou zijn voor de Klimaatraad, onder andere voor psychische hulp. Wim kan zich daar wel iets bij voorstellen. 'Ik heb laatst meegereden met iemand die nu pas inziet wat er aan de hand is. Hij dacht dat de totale opwarming 1,5 graden zijn opgewarmd maar ziet nu dat we al 3 graden zijn opgewarmd en dat die 1,5 graad daar nog bovenop komt. Daar was hij wel erg van geschrokken. Ik heb overigens wel de indruk dat vooral ouderen zich zorgen maken over het klimaat.' Wim merkt ook dat op bijvoorbeeld verjaardagen echte klimaantekenners ineens stil worden als iemand die tot nu toe stil was over het onderwerp zich ook ineens zorgen maakt.

Kenia

Wim vindt zich ook op over hoe er met voedselproductie wordt omgegaan. In Kenia ziet hij dat ze daar groenten kweken voor ons terwijl ze zelf geen eten hebben. 'Er wordt water opgepompt voor de teelt, alleen omdat wij in de winter zo nodig verse boontjes willen eten. En die boontjes komen dan met het vliegtuig naar Nederland. Het zou veel beter zijn als we hier weer met het seizoen mee zouden eten', stelt Wim.

De NAV

Wim is al zo'n twintig jaar lid van de NAV en zit ook in de werkgroep Duurzaamheid. Hij heeft de NAVigator, de duurzaamheidstool van de NAV, ook genoemd in de Klimaatraad, als voorbeeld dat de sector zo de overheid voorbij streeft en serieuzer met klimaat bezig is dan de overheid. Zijn motto is om op een bewuste manier met voedsel om te gaan en op een bewuste manier te boeren en dat herkent hij bij de NAV.

De toekomst

Binnenkort gaat Wims zoon het bedrijf overnemen en doet hij een stapje terug. Wim volgt al het nieuws en leest allerlei nieuwssites en dat is wel eens deprimierend. Daar heeft Wim iets op gevonden: 'Ik eindig altijd met Nieuwspaal, een satirische nieuwssite, als tegenhanger voor somberder nieuws.'**NAV**

En wat deed de NAV nog meer in maart?

- De NAV was aanwezig bij het LTO evenement met Eurocommissaris Hansen. Hansen zette zijn visie voor de landbouw uiteen en beantwoordde vragen uit de zaal en van een panel. Onze indruk is dat hij met veel energie samen met de boeren zijn visie waar wil maken.
- De NAV heeft deelgenomen aan strategisch overleg over het toekomstige GLB. Dit keer ging het vooral over hoe de visie van Hansen het GLB gaat beïnvloeden.
- De NAV heeft deelgenomen aan een bijeenkomst van de Sectie Teelt van de BO Akkerbouw waarin gesproken is over financiering van diverse projecten.
- Er zijn nog twee regioavonden gehouden, in de regio's Noordoost en in Noord-Klei. In Noordoost viel de opkomst tegen. Bij beide avonden waren er levendige discussies over zowel de NAVigator als over de activiteiten van de NAV op verschillende beleidsterreinen.
- De werkgroepen Zetmeelaardappelen en Suiker hebben vergaderd. De kostprijsberekening van zetmeelaardappelen is hernieuwd en staat op www.nav.nl.
- Op de ALV op 5 maart is Sjoerd Heestermans herkozen als portefeuillehouder Mineralen.. **NAV**

Geslaagd Jaarcongres

Op 5 maart hield de NAV haar Jaarcongres over 'Telen voor biobased: verdienmodellen en rol in het bouwplan'. Er waren inleidingen van Lenno Vermaas van Van de Bilt Zaden en Vlas over teelt, verwerking en toepassingen van vlas en van Albert Dun van Dunagro over teelt en verwerking van vezelhennep. Dunagro wil graag opschalen en een eigen productielijn opzetten voor de bouw, maar de afzet is niet genoeg gegarandeerd om kapitaal daarvoor los te krijgen. Peter Oei van het Ministerie van LNV lichtte de ontwikkeling van de Nationale Strategie Bio-grondstoffen toe. Er worden ook middelen uit het Klimaatfonds daarvoor vrijgemaakt. Er is nu voldoende aanbod, maar voor eenjarige gewassen is het saldo te laag. Een oplossing lijkt om

vooraf te betalen voor carbon credits, dus naast het verkopen van het product als tweede verdienmodel. Daarvoor loopt nu een pilot project. Het slagen hangt wel af van of er voldoende vraag komt naar de producten.

In de discussie ging het onder meer over de vraag of het nu oprichten van een producentenorganisatie te vroeg is of dat je dat juist vroeg moet doen om de keten meteen goed en eerlijk neer te zetten. Tenslotte werd opgemerkt, dat we moeten oppassen dat we de grond niet verarmen door de teelt van vezelgewassen die compleet worden getrokken zoals vlas, waardoor er geen CO₂ opslag in de bodem in de vorm van wortels en gewasresten plaatsvindt. De presentaties zijn te vinden op www.nav.nl/thema/themagroep-2/vezelgewassen/.

NAV

Teeltvoorschriften

In 2023 en 2024 waren Phytophthora in aardappelen en valse meeldauw in uien moeilijk te beheersen. Voor 2025 zijn daarom de teeltvoorschriften voor deze gewassen aangepast.

Afdekken afvalhopen vervroegd

Om verspreiding van deze agressieve schimmels te voorkomen, is de afdekplicht van afvalhopen vervroegd van half april naar 1 april en kan de controle door de NAK op 1 april van start gaan. De NAK voert de controle uit voor de NVWA, die deze wettelijk vastgelegde teeltvoorschriften moet handhaven en ook sancties zoals bestuurlijke boetes kan opleggen. Uiteraard is het verstandig om afvalhopen continu afgedekt te houden.

Reactietijd bij haarden nu 24 uur

Wanneer de NAK-controleur een Phytophthora-

of meeldauwhaard in het gewas constateert, had men tot nu toe 72 uur de tijd om een bestrijding uit te voeren. Om de kans op verspreiding vanuit deze haarden zo klein mogelijk te maken, is dit voor teeltseizoen 2025 teruggebracht naar 24 uur. De controleur zal daarbij rekening houden met de omstandigheden, in een regenbui bijvoorbeeld een curatieve bespuiting uitvoeren heeft geen enkele zin. De achtergrond van deze verkorte reactietijd is dat de teler zo snel als maar enigszins mogelijk is met de bestrijding begint.

Bij aardappelen en uien kan een biologische teler de haard bestrijden met een brander. Een gangbare teler kan bij aardappelen een curatieve bespuiting uitvoeren. Bij uien heeft een gangbare teler geen curatieve middelen meer voorhanden en zal ook alleen nog met een brander de haard kunnen worden bestreden. Er zullen niet veel gangbare telers zelf een brander hebben, maar de bestrijding van haarden is niet vrijblijvend, het is een in de wet vastgelegde plicht. **NAV**

Agenda

25 april 2025 NAV-bestuursvergadering

Foto voorpagina: Pieter Maris

Het eerstvolgende ledenblad verschijnt op 2 mei.

Voordelig kennismaken met de NAV!

Nog geen lid van de enige echte, onafhankelijke en sectorale vakbond van en voor akkerbouwers, de NAV?

Word dan nu lid. Dat is nu heel aantrekkelijk: tot 1 januari 2026 betaalt u € 100,-. Of: u bent al lid maar uw buurman of vriend nog niet? Help de NAV versterken en overtuig uw collega van het goede en nuttige werk van de NAV. Ook voor uw collega geldt: tot 1 januari 2026 is de contributie € 100,-.

De NAV is puur sectoraal voor het akkerbouwbelang en stelt het inkomen van akkerbouwers centraal. Belangenbehartiging kan plaatsvinden zonder concessies te doen aan andere sectoren. De NAV zet zich in voor faire opbrengstprijzen, dat wil zeggen integrale kostprijs (dus inclusief vergoeding voor eigen arbeid en eigen vermogen) plus ondernemersmarge. De vakbond strijdt voor betere toekomstkansen dan degenen die de akkerbouw willen overleveren aan de grillen van de (wereld)markt. U ziet het: de NAV is uniek.

Lid worden kan via het inschrijfformulier. Dit kunt u vinden op www.nav.nl of pak de telefoon (06-15 62 44 60).

Nederlandse Akkerbouw Vakbond

Postbus 318
8250 AH Dronten

tel 06 - 15 62 44 60

e-mail info@nav.nl
website www.nav.nl

@NAV_AkkerBouwer

Nederlandse.Akkerbouw.Vakbond

Nederlandse Akkerbouw Vakbond

Contactpersonen

Voorzitter
Adrie Vermeulen
06-20 42 47 77

Regio Noord
Gerlof Bergmans
06 - 45 28 67 85

Regio Noordoost
Johan Koop
06 - 52 31 20 04

Regio Flevoland
Keimpe van der Heide
0320 - 213 611

Regio Noord-Holland
Tom Koenraadt
06 - 11 47 21 39

Regio Zuid/Zuidwest
Sjoerd Heestermans
06 - 23 40 12 08